

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Projekt „Škola rozvoje vesnic Podhorácka“

Občanské sdružení „Povodí Stařečského potoka“

nositel projektu

„Osobnosti Podhorácka“

VZDĚLÁVACÍ AKCE: A2

Národní síť venkovských komunitních škol se sídlem v Borech, o.s.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Škola rozvoje vesnic Podhorácka

Projekt se zaměřuje na vzdělávání a informování fyzických a právnických osob, které mají vážný zájem zahájit nebo rozšířit působení na venkově v regionu MAS Podhorácko zejména v oblastech obnovy a rozvoje vesnic včetně občanského vybavení a služeb a ochrany a rozvoje kulturního dědictví ve venkova a to i ve vztahu k venkovskému cestovnímu ruchu.

Hlavním problémem, který projekt řeší, je zahájení chybějícího vzdělávání dospělých občanů v obcích za účelem rozvoje venkova zejména „Obnovy a rozvoje vesnic“ a „Ochrany a rozvoje kulturního dědictví venkova“ dle opatření Osy III.PRV. Toto vzdělávání nastartuje a zefektivní zapojení lidí – občanů vesnic a to jak členů spolků a NNO, zastupitelů, podnikatelů i zemědělců, tak fyzických osob, které se na mezisektorové spolupráci metodou LEADER chtějí podílet i na úrovni obecních komunit - do rozvoje ve smyslu Integrované strategie a SPL na území regionu Podhorácka, na němž působí stejnojmenná MAS.

Projekt :
„Škola rozvoje vesnic Podhorácka“

VZDĚLÁVACÍ AKCE: A2

Místo: Stařeč

Datum: 5.10.2010

Čas		Téma A Historické dědictví „Osobnosti Podhorácka“
Od	Do	
15,00	16,00	Lidé jako tvůrci kulturního a historického dědictví
16,00	17,00	
17,00	18,00	Osobnosti Podhorácka a jejich stopy v kulturním a historickém dědictví
18,00	19,00	
19,00	20,00	Praktický trenink, samostatná práce účastníků, příklady dobré praxe, modelové příklady
20,00	21,00	

Lidé jako tvůrci kulturního a historického dědictví, Osobnosti Podhorácka a jejich stopy v kulturním a historickém dědictví (Zejména s ohledem na jejich místo v Muzeích a expozicích místního a regionálního dědictví a vliv na památky místního a regionálního významu a jejich ochranu)

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Lidé jako tvůrci kulturního a historického dědictví

Definice osobnosti

Osobností s malým „o“ je každý z nás. Kdo je však tou osobností s velkým „O“? Koho tedy považovat za Osobnost?

Krátce řečeno jde o člověka, který dokáže duchovně obohatit ostatní. Logicky tak z okruhu vypadávají tzv. celebrity. Pochybnými osobnostmi jsou i takoví lidé, kteří ač sami nevybočují z průměru, staví na odkazu svých předků.

Poznámky:

Studium osobností

Vytvořit objektivní obraz dané osobnosti není úkol vůbec jednoduchý. Historici i laičtí badatelé se v drtivé většině případů dopouštějí jedné základní chyby. O co jde? Tou chybou je čerpání informací od rodinných příslušníků či velmi dobrých přátel. tyto informace mohou být přijatelné pouze z faktografického hlediska, a to ovšem pouze po dokonalém ověření.

Vzpomínky rodinných příslušníků jsou možná čtivé a široké veřejnosti blízké. Jsou ovšem zatíženy neobjektivním pohledem na danou osobu. Ať chceme nebo ne rodiče, prarodiče apod. vidíme zcela jinak a náš pohled se může diametrálně lišit od pohledu okolního světa.

Vlastnoruční zápisy zkoumané osoby už mají mnohem vyšší vypovídající hodnotu, přesto je k nim třeba přistupovat opatrně. Snaha upravovat své skutky je přirozenou lidskou vlastností. Problematická je také klasifikace politiků v období 1948 – 1989. Nelze pominout, že v soukromí mohli jít i zajímavé lidi, ale vypálené znamení podílnictví na komunistickém režimu jim nelze odpárat. Právě naopak. Tato skutečnost musí být základním pojmem při klasifikaci takovéto osoby.

Všeobecně platí, že pro badatele je mnohem cennější informace od nepřítele než od přítele.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Ke studiu osobní je třeba využívat prokazatelně nezaujaté materiály. To samozřejmě představuje mnohem více práce, ale jen tak můžeme sestavit objektivní obraz dané osobnosti.

Poznámky:

Osobnosti Podhorácka

Podhorácko svou rozlohou a svým duchovním odkazem nabízí ke studiu celou řadu osobností. Bohužel i na Podhorácku je myšlení lidí zatíženo čtyřiceti lety budování socialismu a tak i tu jsou mnohem známější pseudosobnosti, které zastíňují zajímavé osobnosti, a to často v rámci jedné vesnice. Jako příklad mohou sloužit Čáslavice (Bedřich Václavek kontra Bedřich Fučík).

V případě Podhorácka je nutno poukázat na zajímavou geografickou skutečnost. Je neoddiskutovatelné, že počet lidí, které lze považovat za Osobnosti se vyskytují více v jižní části daného území je mnohem více významných postav než v jeho severní části. Například Mastník vyniká nejvyšší hustotou Osobností (na počet obyvatel). Příčina? O tom lze pouze spekulovat. Osobně se domnívám, že je to důsledek sociálních rozdílů mezi severem a jihem. Bohatší jih s vyšší bonitou půdy, rozvinutějším průmyslem, ale i s lepší dopravní infrastrukturou dával větší možnost ke vzdělání i prosazení se.

Poznámky :

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Osobnosti Podhorácka – základní přehled

František Bobek – spisovatel. Narozen v Římově.
Jan Bula – kněz. Působil v Rokytnici nad Rokytnou.
Jan Dokulil – kněz, básník. Narozen v Mastníku.
Bedřich Fučík – literární kritik. Narozen v Čáslavicích.
František Kubica – spisovatel, fotograf. Působil ve Starči.
Štěpán Pagan – sochař. Působil v regionu.
Karel Roden – herec. Narozen v Okříškách.
Adolf Svoboda – básník. Působil v Okříškách.
Vladimír Šilhavý – biolog. Působil ve Starči.
František Bohumír Štěpnička – spisovatel. Narozen v Opatově.
Bedřich Václavek – literární kritik. Narozen v Čáslavicích.
Bedřich Vaníček – malíř. Narozen v Krahulově.
Jan Zahradníček – básník. Narozen v Mastníku.
Jan Zahradníček – ortoped. Narozen v Mastníku.

Poznámky :

DĚKUJI ZA POZORNOST

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Osobnosti Podhorácka a jejich stopy v kulturním a historickém dědictví

1 Osobnosti středověku

Zdeněk Brtnický z Valdštejna
(základní životní data)

1582 – narozen (s největší pravděpodobností na Sádku)

1589 – zdědil Sádek a Heraltice

před 1594 – studium v Jihlavě

1596 – zdědil Brtnici a Moravské Budějovice

kolem 1600 – studium ve Štrasburku

1596 – 1602 – cesty po Německu, Francii, Belgii, Anglii, Rakousku, Holandsku, Švýcarsku a Itálii

1603 – sňatek s Magdalenou z Thurnu

1617 – sňatek s Kateřinou Křineckou z Ronova

1618 – stal se členem moravského stavovského direktoria

1621 – zatčen v Jihlavě a odsouzen k trestu smrti (později trest změněn na doživotí)

24.6.1623 – zemřel ve vězení

Literatura: Petr Chňoupek - Mastník 1406 – 2006, Mastník 2006

Poznámky :

2. Konflikt osobností

Bedřich Fučík
(základní životní data)

4.1.1900 – narozen v Čáslavicích

1912 – 1920 – studium na gymnáziu v Třebíči

1928 – tajemník nakladatelství Melantrich

1929 – 1939 – ředitel nakladatelství Melantrich

1951 – zatčen a obviněn z velezrady. Odsouzen k patnácti letům vězení

Národní síť venkovských komunitních škol se sídlem v Borech, o.s.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

1960 – amnestován
1967 – rehabilitován
2.7.1980 – zemřel

Literatura: Radovan Zejda – Gymnásium básníků, Třebíč 1991

Bedřich Václavek
(základní životní data)

10.1.1897 – narozen v Čáslavicích
1915 – maturoval na třebíčském gymnáziu
1915 – 1923 – studoval v Berlíně, Vídni a v Praze
1923 – působil v Brně jako učitel na gymnáziu a později jako knihovník Zemské a univerzitní knihovny
1933 – pro komunistické přesvědčení přeložen do Olomouce
1940 – odešel do ilegality
1943 – popraven v koncentračním táboře Osvětim

Literatura: Štěpán Vlašín – Bedřich Václavek, Praha 1979

Poznámky :

3. Katoličtí básníci a vliv Jakuba Demla

Jan Zahradníček
(základní životní data)

17. 1. 1905 – narozen v Mastníku
1926 – maturoval na třebíčském gymnáziu
1926 – 1931 – studium slavistiky na Karlově univerzitě v Praze
1929 – 1931 – studium knihovnictví
1930 – vychází jeho první sbírka Pokušené smrti
1939 – 1945 – spolupráce s odbojovými skupinami na Velkomeziříčsku
1940 – 1948 – redigoval revui Akord
1951 – zatčen a odsouzen na třináct let vězení
1960 – amnestován
7.10.1960 – zemřel

Literatura: Radovan Zejda – Byl básníkem!, Tišnov 2004

Národní síť venkovských komunitních škol se sídlem v Borech, o.s.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Jan Dokulil
(základní životní data)

13.7.1910 – narozen v Mastníku
1929 – maturoval na třebíčském gymnáziu
1930 – studium bohemistiky na Karlově univerzitě v Praze
1935 – vysvěcen na kněze
1935 – 1937 – kooperátorem v Protivanově, Třebíči a Měříně
1937 – farářem v Uhřínově
1950 – 1957 – skrýval se před zatčením
1957 – zatčen a odsouzen na dvanáct let vězení
1965 – propuštěn z vězení
1967 – rehabilitován
1967 – jmenován správcem farnosti ve Svitávce
1.2.1974 – zemřel

Literatura: Ladislav Zahradníček – Naši rodáci – Mastník 1991

Poznámky :

4. Osobnost života

Jan Bula
(základní životní data)

24.6.1920 – narozen v Lukově
1931 – 1939 – studium na gymnáziu v Moravských Buidějovicích
1939 – 1945 – studium bohosloví v Brně
1943 – 1944 – totálně nasazen
29.7.1945 – vysvěcen na kněze
10.9.1945 – jmenován kooperátorem v Horním Újezdě
25.9.1945 – jmenován kooperátorem v Rokytnici nad Rokytnou
28.7.1949 – jmenován administrátorem v Rokytnici nad Rokytnou
30.4.1951 – zatčen
15.11.1951 – odsouzen v Jihlavě k trestu smrti
20.5.1952 – popraven
1990 – zbaven veškerých obvinění
2003 – zahájen proces blahořečení

Národní síť venkovských komunitních škol se sídlem v Borech, o.s.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Literatura: Jiří Mikulášek – Sejdeme se v nebi, Brno 2003

Svatost je asi nejvyšším vyznamenáním, které se může člověku dostat. Svatých a blahoslavených není zrovna moc a když přibude nějaký další, je to pro diecézi dar. Už sedm let běží proces blahorečení lukovského rodáka a administrátora v Rokytnici nad Rokytnou, oběť komunistické zvěle P. Jana Buly. O procesu jsme si v sídle brněnského biskupství povídali s postulátorem beatifikačního řízení Mons. Karlem Orlitou.

Mohl by jste krátce popsat samotný průběh beatifikačního řízení?

Rozlišujeme dvě základní fáze. První se odehrává zde v diecézi, druhá pak v Římě při kongregaci pro svatořečení. Ta první část má určité kroky. Nejprve musí přijít tzv. předběžné řízení, to znamená zda-li vůbec jsou podklady proto, aby se mohlo zahájit řádné řízení, které se zahajuje tím, že dá kongregace pro svatořečení dá dovolu, že nic nebrání tomu, aby biskup zahájil řízení. Dovolení kongregace ještě předchází souhlas všech biskupů v biskupské konferenci, tedy v celé České republice.

Podstatné proto, aby se s někým mohlo takové řízení zahájit, je důležité, aby existovala pověst svatosti. Jde, v našem případě, o obecné povědomí, že tento člověk zemřel pro víru.

Rozlišujeme mučednictví materiální a formální. Materiální, to je smrt jako taková a formální mučednictví musí být pro víru, a to rozlišujeme ze strany toho, kdo byl umučen a ze strany těch, kteří ho k té smrti dovedli. To je pak cílem toho řízení.

Samotné řízení začíná slavnostním zasedáním, kde všichni složí přísahu, tedy soudce nebo-li delegát biskupa, ochránce spravedlnosti, postulátor, tedy člověk, který má na starosti shromažďování důkazů a potom samozřejmě notáři, překladatel a další.

Jak tedy probíhá samotné řízení?

Můžeme si ho rozdělit na několik podčástí. Tou první je část, kdy se konají výslechy. Jsou předvoláni různí svědci, podle návrhu postulátora, případně je může navrhnout i ochránce spravedlnosti. Jsou to lidé, kteří svědčí o životě toho člověka a především o okolnostech jeho smrti a také jsou svědectví ohledně pověsti svatosti a mučednictví.

Kolik takových svědků většinou bývá?

V případě P. Buly jich tolik není. Jan Bula byl zabit v roce 1952, takže uteklo už více než padesát let. Takže těch svědků je asi třicet. Někteří svědci bohužel během řízení zemřeli. Jsou to velmi cenná svědectví, především ta, která nám dali jeho spoluvězni. Proč? Oni mohou svědčit o praktikách v komunistickém vězení. Máme třeba svědectví jednoho kněze, který mluvil o tom, jak komunističtí vyšetřovatelé louskáčkem na ořechy drtili varlata. To bylo strašné mučení. Jan Bula byl po tom mučení zcela zničený. Prý to byl takový křik, že i ostatní zacpávali uši.

Tato svědectví asi nemají význam jen pro tento proces, ale mají velký historický význam.

Ano. Jsou dokladem toho, jak to tenkrát všechno probíhalo.

Ta svědectví jsou součástí pouze tohoto procesu nebo budou později zveřejněna?

Jsou to věci, které zůstanou během procesu v utajení. Teprve později k nim bude umožněn přístup, ale pouze ze souhlasem kongregace. Nejsou to věci, které by byly veřejně přístupné. Není to o naší dobré nebo zlé vůli, ale je to závazek k lidem, kteří se nám svěřili ze svými intimními věcmi.

Trochu jsme odbočili od samotného řízení. Jak tedy pokračuje po výsleších svědků?

Teď jsme ve stádiu, kdy se všechny tyto materiály zpracovávají. A to je spousta práce.

V Římě tomu musí rozumět. Víme, že soudruzi všechno obraceli a mi musíme vysvětlit jejich

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

slovník. Na druhou stranu se snažili tak zahladit stopy, že nám dali důkazy toho, že se sami báli toho, aby byl považován za mučedníka. Sami ho obviňují z toho, že byl věrný biskupovi a že byl věrný Vatikánu. Co může být lepším prohlášením svatosti než je ctnost poslušnosti. Oni sami nevědomě řekli ano, tento člověk je svatý.

Co bude následovat?

Závěrečná zpráva, která půjde do Říma a musí se vypracovat svazek, který se nazývá posicio. Tam se znovu zahájí řízení, pak se k tomu vyjádří ochránce spravedlnosti a dále ke komisi teologů, pak ke komisi kardinálů. Poté Svätý otec vydá dekret, že nic nebrání svatosti. Od té doby se Služebník boží nazývá ctihodným a potom je ještě jedna komise a pak už se určí datum vyhlášení blahorečení. To proběhne v diecézi.

Dá se odhadnout, kdy materiály odejdou do Říma a jak dlouho bude celé řízení ve Vatikánu trvat?

Když děláme proces P. Jana Byla, tak jsme také otevřeli záležitost babického faráře P. Václavy Drboly a hornoujezdského faráře P. Františka Pařila. Zahájili jsme předběžné řízení. Jsou spojeni okolnostmi a mučednickou smrtí a tak by bylo dobré, aby jsme je k tomuto případu připojili. Uvidíme jak to bude.

Kdy se tedy dočkáme blahorečení P. Jana Buly?

Já bych si přál, aby to bylo co nejdřív. Přál bych si, kdybychom příští rok materiály odeslali do Říma. Reálně by bylo, aby k blahorečení došlo v roce 2014 nebo 2015.

Pokusme se celý proces srovnat se světským soudem. To, že je někdo označen za svatého, je vlastně z této ctnosti obviněn.

Přesně tak. Vezměte si to tak, že oni jsou nařčeni ze svatosti. Protože jsou z toho nařčeni, my máme povinnost to prošetřit. Laicky řečeno ni jsou obviněni z dobra.

Existuje i při procesu blahorečení tzv. ďáblův advokát?

Ano, advocatus diaboli to je právě už zmiňovaný ochránce spravedlnosti. Je to něco jako u světského soudu obhájce, který dokazuje, že to obvinění není pravdivé. Má tu pozici, ve které říká, že jestliže on je svatý, dokažte mi to. Teprve jestliže je spor, teprve pak se může dojít k pravdě.

Pojďme k samotnému aktu vyhlášení blahorečení. Řekl jste, že vyhlášení proběhne v diecézi. To znamená, že k tomu může dojít v Brně na Petrově nebo třeba v Rokytnici nad Rokytnou nebo v Lukově?

Současná praxe je taková, že blahoslaveného vyhláší prefekt kongregace, kterým je nyní Angelo Amato. Vyhlášení v Rokytnici nad Rokytnou nebo v Lukově by bylo technicky velmi složité. Přijedou všichni biskupové, hosté za zahraničí, takže to by asi nešlo.

Dalším stupněm je svatořečení. K tomu je ovšem třeba, jestli se nepletu, zázrak a tělesné ostatky. Co se týče minimálně ostatků P. Jan Bula tuto podmínku nesplňuje?

Ohledně mučednictví není třeba zázrak k blahorečení, ale až ke svatořečení. Ten zázrak musí přijít až v době, kdy on bude blahoslaveným. Neexistence ostatků není obtíž, která by se nedala překonat. Je řada svatých, u kterých nejsou ostatky. Takže tato věc se dá řešit. To si možná tenkrát mysleli soudruzi, ale mýlili se.

Až bude P. Jan Bula prohlášen za blahoslaveného lez mu pak zasvěcovat například kostely či oltáře?

Ano. Je přiveden k účtě, to znamená, že lid ho může prosit o přímluvu. Kaple či kostel mu může být zasvěcen. Když budou lidé chtít postavit kapli nebo kostel a zasvětit jej P. Janu Bulovi, ta možnost tu bude. Dokonce může být i patronem třeba celé farnosti. U stávajících kostelů může být přidán k současnému zasvěcení.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Kdy bude v církevním kalendáři svátek P. Jana Buly?

O tom mluvit je zatím předčasné. Většinou svátek bývá v blízkosti data jeho smrti. P. Jan Bula zemřel 20. května. To by bylo přirozené a logické.

Pomineme-li mučednickou smrt P. Jana Buly, zkuste ve zkratce popsat čím si právě on pověst svátosti zasloužil?

Jeho svatost nemůžeme tak zcela chápat bez jeho mučednické smrti, která byla korunou jeho života. K tomu, aby člověk dokázal v takovém okamžiku obstát, musí odpovídat i jeho celý život. Charakteristická pro jeho život je jeho stálost, poctivost, zápal pro věc boží, také vytrvalost. Jeho zatčení předcházela vymyšlená pověst, že arcibiskup Beran prchá do Rakouska a před odchodem se chce vyzpovídat. A Jan Bula byla Ladislavem Malým požádán, aby tuto službu vykonal. Bula si samozřejmě uvědomoval riziko, ale na druhou stranu tu věc neodmítl. Musel zvažovat celou řadu věcí a asi tušil, že se něco chystá. Věděl, že je to nebezpečné, přesto riskoval svůj život. To je jeho poselství být statečný a stát si za svou pravdou. Jeho svědectví nemá jen náboženský rozměr a rozměr celospolečenský. I nevěřící s jeho života může vzít to, že je třeba zůstat věrný pravdě. Pokud tu nebudou žít lidé, kteří jsou spravedliví, kteří jsou pravdiví dojdeme k tomu, že naše společnost se nepohne dál.

Asi se nebudu mýlit, když život P. Jana Buly přirovnám k osudu prvomučedníků.

Určitě. To podstatné, to svědectví pravdy mají jistě společné. Jak řekl Tertulian: „Krev mučedníků je semenem nových křesťanů,“ tak i krev tohoto mučedníka bude semenem nových křesťanů u nás, ale křesťan to je člověk, který žije v pravdě a je dobrem pro společnost. Křesťan je člověkem, kdo miluje bližního svého činem, a co si společnost může víc přát než mít takové členy, kteří žijí v pravdě a milují bližního svého. Není větší dobro.

Za ty roky, po které jste se seznamoval s životem P. Jana Buly, jaký je váš osobní vztah k němu?

Nechci, aby to znělo dětinsky, ale je to můj přítel, kamarád, který je v nebi. Přítel, který člověka předešel do nebe, a který z nebe každého z nás zve následujte i vy co říká Pán Ježíš. Matka Boží řekla v káni galilejské služebníkům, když došlo víno: „Udělejte všechno co vám řekne.“ Jan Bula nemůže říkat nic jiného. Říká, udělejte opravdu všechno co říká Pán. Ježíš Kristus dal jedno nové přikázání, a to milujte se na vzájem jako já jsem miloval vás. Jan Bula nám vzkazuje nezapomeňte na to to přikázání. To Jan Bula dokázal svým životem, že nás miloval po vzoru Krista. Díky jeho svědectví mnozí nepodlehli tlaku. Jeho příklad je posílil.

Poznámky :

DĚKUJI ZA POZORNOST

